

„Къде е границата между престъпното поведение и гражданското неподчинение?“

ECE

Законът е рамка, която определя кое поведение е допустимо и кое подлежи на санкции. Историята обаче ни показва, че има не малко хора, осмелили се да противоречат на установените норми в името на справедливостта. Следователно, не всяко нарушение на закона е морално правилно и не всеки закон е справедлив. Какво определя едно действие като престъпно и къде е границата?

Правната система е установена, за да гарантира сигурност и да възпрепятства създаването на хаус сред гражданите. С течение на времето, тя се мени и невинаги е била морално безупречна. В различните исторически периоди, деяния са се считали за законни, но в момента същите те неминуемо могат да бъдат жестоко наказуеми- като корупцията в някои общества. Има актове, които винаги са се считали и ще се считат за незаконни. Такива са робството, домашното насилие, расовата дискриминация, нахърняването на женските права и други. Ако правната система не защитава справедливо човешките права и не осигурява нужната безопасност на хората, то гражданското неподчинение не е ли оправдано и дори необходимо?

Престъпното поведение може да бъде придружено от насилие, измами, кражби и редица други действия, които нарушават обществения ред. В този аспект, престъплението се разглежда като деяние, което нахърнява човешкото достойнство и ограничава правата на останалите граждани. Гражданското неподчинение, от своя страна, е съвкупност от напълно осъзнати и морални действия, с цел да покажат наличната несправедливост и да достигат до благоприятна промяна.

Резултат от такова гражданското неподчинение са стачките, протестите и бойкотите, организирани еднолично от гражданите на дадена държава, град или общност. Такъв пример за гражданско недоволство са протестите, които се организират в не малко градове на територията на България, във връзка с продажбата на клипове в интернет. На тези клипове, мъж и жена злоупотребяват с животни, с цел лична финансова изгода. Махатма Ганди използва ненасилствени методи, за да освободи Индия. Мартин Лутър Кинг води борба срещу расовата дискриминация в САЩ чрез мирни протести. В България именно тези мирни протести през 90-те години предизвикаха демократични промени. Важно е да се отбележи, че подобни действия не се стремят към хаус, а напротив- към корекция на обществения ред. Днес в някои държави протестите срещу правителството са наказуеми.

Границата между престъпното поведение и гражданското неподчинение не винаги е очевидна, но въпреки това биха могли да се изведат няколко основни критерия, които различават двете страни:

1. Престъпното поведение често е придружено от физическо насилие, докато неподчинението на ненасилствени методи, непрекъсващи законите. Протестите, в защита на животните, изразяват несъгласието на гражданите с negliжирането на случая от страна на институциите във връзка с нехуманното поведение и злоупотреба с живи същества. Разпространението на подобни деяния, би могло да подбуди други хора, към подобни действия.

2. Престъпленията са предизвикани от индивидуални амбиции. Докато гражданското неподчинение не цели лична изгода, а обща справедливост.
3. Престъпниците в повечето случаи се опитват да избегнат наказание. От друга страна, хората, участващи в актове срещу несправедливостта, са наясно с последващите евентуални наказания.
4. Във времето, гражданското неподчинение се е считало за опасен акт, но в следствие обществото го приема за справедливо. След промените в законодателността, според законите, „бивши престъпници“ имат право да бъдат признати като борци за права.

Престъплението и гражданското неподчинение може да изглеждат сходни, но разликата между тях е съществена. Границата между тях се прекрачва там, където свършва личната изгода и започва борбата за общото благо. Няма как да прекратим изцяло престъпленията, но можем да кажем „не“ на несправедливостта в правната система.

Преслава Десиславова Адриянова

Гр. Разград, област Разград

ПГПЧЕ „Екзарх Йосиф”-11 клас